

Dødvande

Dødvande

Oversat fra engelsk efter "Dead Water"
ved Brian Christensen

Copyright © Ann Cleeves 2013

Dansk udgave © Forlaget Hetland 2013

First published by Macmillan, London

Omslag: ©Eames Surman 2013

Forfatterfotografi: ©Anjie Deistler

Omslagsfotografi: Shutterstock

Bogen er sat med Minion Pro
og trykt hos CPI Clausen & Bosse, Leck

Printed in Germany 2013

1. udgave. 1. oplag

ISBN: 978-87-9955-561-1

<http://www.ForlagetHetland.dk>

Ann Cleeves

Dødvande

Til Ben Clarke og Isla Raynor

Forlaget Hetland
København

Tak

Jeg vil som sædvanlig gerne takke min agent, Sara Menguc, og alle hendes medarbejdere. Jeg er meget glad for, at dr. James Grieve var villig til at optræde som sig selv i bogen. Han ved, at min viden om hans felt er ringe, og han vil bære over med mig. Mine venner på Shetlandsøerne har været lige så hjælpsomme som altid, og jeg vil især gerne sige tak til Maurice Henderson fra Shetland Islands Council, Jim Dickson og Ingirid Eunson. Ian Best og Lise Sinclair fra Fair Isle gav mig uvurderligt indblik i, hvordan man bygger yoal'er. Eventuelle fejl tager jeg på min kappe.

Kapitel 1

Jimmy Perez standsede for at få vejret og så ud over havet. Det var vindstille, og sollyset sivede gennem de høje skyer og gav vandet et metalblankt skær. I horisonten lå en tågebanke. I de dybe lommer på den lange oilskinsfrakke, der engang havde tilhørt hans bedstefar, lå der ral på størrelse med æg. Stenene var runde og glatte og vejede så meget, at han kunne mærke dem tynde skuldrene. Han havde samlet dem op fra stranden ved Ravenswick efter nøje udvælgelse: kun de rundeste og de, der var hvide som knogler. I det fjerne, et stykke væk fra stranden, var der en samling sten, som var formet som et primitivt kors, der lå ned. Vandet var så stille, at det knap nok skvulpede omkring stenene.

Perez gik videre og talte skridtene i hovedet. De fleste dage siden Frans død udførte han det samme ritual: Han samlede sten op fra stranden tæt på hendes hus og bar dem hertil, hendes yndlingssted på øerne. Dels som en bodshandling, dels som en pilgrimsfærd. Dels som en besættelse. Han gned stenene mellem fingrene og fandt det underligt beroligende at røre ved dem.

På bakken græssede får med små lam, som stadig gik usikkert på benene. Så langt nordpå læmmede fårene ikke før april måned. Nyt liv. Tågebanken gled nærmere, men i det fjerne, på pyntens højeste punkt, kunne han se den stendynge,

som han havde bygget med sin samling af sten fra Ravenswick. Et mindesmærke for den kvinde, som han havde elsket, og hvis død stadig hvilede tungt på hans samvittighed og tyngede ham ned.

Mens han gik, mindedes han faserne i deres forhold, deres kærlighedshistories årstider. Det var endnu et ritual, han udførte under hvert besøg. Han havde mødt hende om vinteren, hvor jorden var dækket af sne, og sultne ravne flaksede rundt på en iskold himmel. Han havde elsket med hende i højsommeren, hvor klippeskrænterne var et virvar af skrigende havfugle, og engen neden for hendes hus var dækket af et tæppe af markblomster. I det tidlige forår havde hun friet til ham. Mindet gjorde ham ør, og han standsede et øjeblik. Det var, som om alting snurrede rundt omkring ham, og han kunne ikke finde ud af, hvor havet endte, og himlen begyndte. Han huskede hendes udfordrende smil. ”Nå, Jimmy? Hvad siger du til det?” Og hun var død om efteråret under en storm, som havde pisket hen over hans fødeø, Fair Isle, og afskåret dem fra omverdenen.

Jeg er fra forstanden, tænkte han. Jeg bliver aldrig mig selv igen.

Fra stendyngen kunne han se ud over North Mainland. Fran havde elsket stedet, fordi udsigten i hendes øjne sammenfattede Shetlandsøerne som sådan: trøstesløsheden og skønheden, rigdommen fra havet og den hårde, golve jord. Fortiden og fremtiden. I en lavning i det fjerne lå Sullom Voe-olieterminalen, der i dette underlige sølvblanke lys nærmest så magisk ud, som en forsvunden by. Overalt land og vand, og land genspejlet i vand. Mod syd sås rækken af enorme vindmøller, der stod stille nu. Neden for ham lå bygden Hvidahus med dens tre huse og en bådebro, og næsten skjult bag træerne anedes husmandsmuseet i Vatnagarth, hvor han havde parkeret bilen.

Det var præcis et halvt år siden, at Fran døde. Han regnede ikke med at vende tilbage hertil, før Frans datter, Cassie, var gammel nok til at forstå det hele. Eller han følte sig parat til at tage hende med. Han håbede, at stenkorsset stadig ville være der til den tid.

Han gik ned ad bakken og ind i tågen. Den lå som en sø over jorden og opslugte ham, så han følte, at han var ved at drukne. Museets parkeringsplads, der havde været tom, da han ankom, var nu fyldt, og der lød musik fra en af laderne. Der var lys i vinduerne, firkantede måner, som brød gennem tågedisen. Musikken trak ham derhen, og han kom til at tænke på sin barndoms eventyr om trolde, der lokkede menneskene med deres fiolmusik og stjal et århundrede af deres liv. Og han lignede sikkert selv noget fra et af de eventyr, tænkte han, med sit lange sorte hår og ubarberede ansigt og den lange mørke frakke. Han kiggede ind ad et af vinduerne og kunne se nogle ældre mennesker danse. Han genkendte melodien, og et kort øjeblik var han fristet til selv at deltage, at gribe fat i hånden på en af de gamle damer, der sad henne ved væggen, og svinge hende rundt i dansen, så hun følte sig ung igen.

I stedet vendte han sig om og gik. Den gamle Jimmy Perez ville måske have danset, især hvis Fran havde været sammen med ham. Men han var ikke længere den samme.

Kapitel 2

Jerry Markham så ud over vigen, der skar sig ind i landet fra det åbne hav. Bag ham lå den nøgne tørve- og hedebanke brun hen efter en lang vinter. Foran ham sås olieterminalen. Fire bugserbåde på størrelse med trawlere skubbede olietankskibet Lord Rannoch baglæns mod anløbsbroen. Olietankskibene blev altid fortøjet med forstavnen mod havet, så de var klar til at komme væk i tilfælde af uheld. På den anden side af det stille vand kunne han se et industrilandskab af olietanke, kontorbygninger og det enorme kraftværk, der leverede strøm til terminalen og Shetlandsøernes elnet. En gasfakkel afbrændte overskudsgas. Området var omgivet af et højt pigtrådshegn. Efter 11. september havde man øget sikkerheden på stedet. Engang behøvede man bare et lamineret adgangskort for at komme ind på terminalområdet. Nu skulle alle olie- og gasselskaberne godkendes og gennemgå et sikkerhedskursus, og hvert et køretøj blev inspiceret. Selv når porten var blevet åbnet, var der en nedfældelig betonbarriere til at forhindre uvedkommende adgang.

Markham tog et billede.

Over ham kom et fly fra Eastern Airways flyvende for at lande i Scatsta Lufthavn. Under krigen havde det været en RAF-luftbase. Nu betjente den flere fly end Sumburgh Lufthavn, men ingen rutefly landede der, og ingen turister

eller unge på ferie fra college ville stige ud af flyet. Alle disse flyvninger var olierelaterede. Markham så en gruppe mænd forlade flyet. De var veltrænede og bar alle på en rejsetaske. De kunne være medlemmer af et rugbyhold eller en deling soldater: Der var den samme ånd af kammeratskab over dem – den særlige fællesskabsfølelse mellem mænd, som Markham af en eller anden grund aldrig selv havde oplevet. Han var for langt væk til at høre deres stemmer, men kunne fornemme, at de pjattede og tog gas på hinanden. Inden længe ville helikoptere flyve dem ud til produktionsplatformene eller boreriggene, hvor de ville begynde på et nyt skift.

Engang fragtede over 800 tankere årligt råolie sydpå fra Sullom Voe. Nu var det 200, der lagde til ved terminalen om året, og Lord Rannoch medførte råolie fra Schiehallion, et oliefelt i Atlanterhavet vestpå. Felterne i Nordsøen var næsten udtømte nu. Markham havde styr på kendsgerningerne og tallene. Han havde foretaget sin research, men derudover var han født på Shetlandsøerne og vokset op med oliens goder: de veludstyrede skoler og idrætscentre, musiktimerne og de jævne, brede veje. Det blev vanskeligere og dyrere at hente olien op fra havbunden, men der så stadigvæk ud til at herske stor aktivitet i olieterminalen, som ikke viste nogen tegn på tilbagegang. Et øjeblik spekulerede han på, om livet på Shetlandsøerne mon ville have været anderledes – om *han* ville have været anderledes – og mindre forkælet, hvis der ikke var blevet fundet olie. Og hvordan fremtiden mon ville se ud for øerne, når olien slap op.

Markham stillede sig et andet sted, så han fik et lidt anderledes udsyn, og tog endnu et billede. På den anden side af hegnet var man ved at anlægge en vej. Boligmoduler blev anbragt på betonblokke som stablede dåser. En ny terminal

var ved at blive opført ved siden af den gamle, og de blokke af tørv, som var blevet gravet op af jorden for at rydde byggepladsen, dannede en kæmpestor firkantet mur. Da olien var begyndt at slippe op, havde man fundet gas, og Shetlandsøerne havde begejstret budt den nye energikilde velkommen. Gas var ensbetydende med arbejdspladser. Lokale lastbiler leverede allerede sten til terminalens fundament fra stenbruddet i Sullom. Hoteller og *bed and breakfast*-pensionater var fyldt med arbejdere nede fra fastlandet. Huspriserne steg igen. Gas var ensbetydende med penge.

Markham gik ned ad bakken og hoppede over bunker af tørv for at komme tilbage til sin bil. Han havde stillet den for enden af den lille vej, der førte forbi flyvepladsen. Her var man også i gang med et byggearbejde og var blevet færdig med stålskelettet til et nyt kontrolltårn. Flyet, som netop var blevet tømt for passagerer, var allerede ved at blive fyldt op igen. Da han kørte forbi, lagde han mærke til, at mændene, der stod i kø ved passagertrappen, kiggede i hans retning. Der var ikke mange biler som hans Alfa Romeo på Shetlandsøerne. Han nød deres overraskelse og misundelse og tænkte på, hvad Annabel mon ville sige til det.

Han fulgte vejen langs vigen sydpå mod Brae. En kilometer fra terminalen var en gul bølge midt ude på vandet det eneste tegn på, at olie blev sejlet i land her. Hvis der fandt et udslip sted, ville en flydespærring blive fastgjort til bøjen for at forhindre olien i at forurene den udsatte marsk ved den smalle vigs munding. Olietankene, anløbsbroerne, havnekontoret og den nye gasterminal var allerede skjult bag bakken. Nu var der ikke andet end får, måger, ravne og lyden af spover.

For enden af Sullom Voe kom han til landsbyen Brae og satte farten lidt ned for at komme ud på hovedvejen. Brae bar

mere præg af olieindustrien: nogle få gader med huse, der var bygget af kommunen som hjem for arbejderne. Grå, funktionelle og upopulære blandt turisterne, der forventede køn postkortidyl. Shetlandsøerne var vilde, forblæste og dramatiske, men køn kunne man ikke kalde øgruppen.

Da han var kommet ud af Brae, røg han ind i en tågebanke. Det havde været gråvejrs hele dagen, vindstille og med en støvregn, der syntes at sive gennem huden og gøre en gennemkold, men pludselig kunne han knap nok se, hvor vejen drejede. Forlygter kom meget langsomt kørende mod ham, nærmest som om de svævede gennem tågen i den modsatte side af vejen. Han kunne ikke høre de modkørende biler. Det var, som om at der ikke fandtes noget uden for hans egen bils boble. Intet at høre. Intet at se. Så var der pludselig et nyt sæt forlygter. De nærmede sig meget hurtigt og havde retning næsten direkte mod ham. Han bremsede hårdt op og drejede for at undvige. Selvom det var tåget, havde han kørt for stærkt, og han hørte dækkene hvine mod asfalten og mærkede bilen komme i slinger. Men tågen lagde en dæmper på lyden. Det var en udskridning som i en drøm – eller i et mareridt. Han sad og rystede et øjeblik.

Så blev chokket afløst af vrede. Han forsøgte at styre den, at trække vejret dybt og bevare roen, men forgæves. En eller anden kraftidiot var nær kørt ind i ham og kunne have slået ham ihjel. Ja, kunne have smadret bilen, hvilket betød mere i dette øjeblik. Forlygterne på den bil, der havde tvunget ham af vejen, var blevet slukket, men han havde ikke hørt tossen køre væk. Han steg ud af Alfa Romeo'en og mærkede raseriet dunke som en åre i halsen. Han havde lyst til at slå nogen. Sådan havde han ikke haft det i flere måneder, og vreden havde samme virkning som et fix på en junkie. Den gav ham

en velkendt lindring, et sus. Lige siden sin ankomst til Shetlandsøerne havde han opført sig høfligt og forstående. Han havde lagt låg på sin frustration. Nu havde den fundet et berettiget mål, og han lod den få frit løb.

”Hvad fanden har du gang i, din store idiot?”

Intet svar.

Han kunne kun se bilen som et mørkt omrids, fordi tågen var så tæt. Han gik hen mod den for at flå døren op og hive den hensynsløse fører ud. Pludselig snarere fornemmede end hørte han en bevægelse bag sig, og han vendte sig om.

Endnu en bevægelse. En hvislen. En jagende smerte. Så ingenting.